

MANUEL RODRÍGUEZ LÓPEZ

ONTE E HOXE VIVENCIAL

LIMIAR

por Darío Xohán Cabana

A Manuel Rodríguez López e a min xuntounos unha vez o Méndez Ferrín no seu luminoso libro **De Pondal a Novoneyra**: nós somos, segundo o mestre, dous dos poetas modernos do suburbio e da fábrica.

Quizabes foi eso o primeiro que me uniu co Manolo, pero despois viñeron moitas cousas máis. Nos seus derradeiros anos -¡quen podía pensar daquela que o eran!-, Manuel Rodríguez honroume moito a miúdo coa súa conversa, e eu honreime coa súa amizade, gocei da súa sinxela bondade, asombreime arreo coa súa inocencia.

Esa inocencia convertíao nun home un pouco desamparado, exposto ós comenenciudos e ós aproveitados que percorren triunfantes os camiños da vida. Pero a el non parecía importarlle. Quizais tampouco non se decataba da falsía de moitos sorrisos: a súa anxélica inxenuidade poñíalle unha venda nos ollos, e defendíao contra moitas verdades tristes.

El tiña unha relixión, a da poesía e a cultura nacional. O nacionalismo de Manuel Rodríguez alimentábase da lingua, da historia e das tradicións, e tamén - ben o di el nalgún poema deste libro que innecesariamente prologo- , na paisaxe. Na paisaxe como refuxio do espírito, porque malia a súa inxenuidade, ás veces ó poeta non lle queda máis remedio ca saber "de moitas promesas e ditos incumpridos ó longo dos anos" e "de xentes que dan noraboas, parabéns e saúdos falsarios".

Manuel Rodríguez foi, si, un poeta do suburbio e da fábrica, e tamén un poeta da nostalxia campesiña, un poeta patriótico e civil, un bardo na gran tradición nosa que informan Manuel Curros e Cabanillas, cos que tanto ten que ver, mesmo na música do verso. Dentro desa relixión viviu a súa vida enteira, curta de máis, tronzada no medio da madurez. Entendeu tamén este Manuel de agora a poesía á maneira dos grandes vates populares da era que inaugurou a Revolución Francesa, aqueles coma Rouget de Lisle ou Eugène Pottier, que compuxeron as cancións máis cantadas polos pobos do mundo, polos damnés de la terre.

E o lugar do seu asentamento final, volto xa da longa emigración catalana -¿para cando editará a Xunta de Galicia a súa exacta traducción en verso de **L'Atlàntida** de Verdaguer?-, a vella cidade de Lugo, foi a raíz do seu último canto, deste libro, lector, que tes nas mans, feito "con linguaxe directa e espida", pero non tanto que non se adorne coa harmonía do verso clásico que lle fai labrar poemas severos e musicais, cheos de fulgor de pedra vella e dun nacional orgullo que nos conmove. E a sabencia métrica permítelle tamén -esta vez si-, labrar algún soneto perfecto, coma aquel ó muíño abandonado da Fervedoira; ou tecer o romance maior adicado a Mónica, morta ós doce anos, quizabes un dos seus mellores poemas; ou cantar feitos pasados e presentes da cidade con namoradas palabras, non exentas en ocasións do ferrete irado ou irónico.

Unha melancolía de boa lei, unha nostalxia suave, unha nobre contención, atravesan este brevísimos poemario que é a derradeira chousa de versos que o Manolo nos deixa en herdo a todos nosoutros. E séxame permitido louvarme dunha nova coincidencia entre a miña poética e a súa: tamén eu adiquei un libro enteiro á celebración de Lugo, esta vella cidade ou fraga amurallada que se poboa dos que vimos de ó redor, ora de Roás, ora de Paradela, onde Manuel

Rodríguez repousa xa na terra que tanto amou. Na nosa memoria acouga a súa lembranza, e o seu espírito está nos libros que deixou, lector, e sobre todo neste que garda o seu derradeiro alento lírico.

XUSTIFICACION

QUERO SER CEIBE

Con linguaxe directa e espida
tecerei un cantar transparente
aloxado de círculos pechos
e artificios verbais que me arreden
do posible lector.

Canto a historia
do Conventus romano lucense
con palabras sinxelas e claras,
comprensibles a tódalas mentes.
Non me importan do crítico estéril
os xuicios.

Eu quero ser ceibe.
Que eles sigan a dar luz e incenso
ás vangardas e escolas que emerxen
ondequera.

Nihil novum sub sole.
Son conscente.

LIMIAR

LUCUS AUGUSTI

Cidade multicéfala, romana
na coroa, no centro medieval,
nas vagoadas do Miño señorial,
extramuros moderna, áxil e ufana.
Outra non hai igual nin máis galana,
castro sagrado, Lucus ancestral,
sinfonía de pedra e de cristal,
bimilenaria, imperial e humana.

Éme fácil cantarche, meiga vila,
porque es acolledora, branca e pura
e colmas meus anceios con fartura.
Es coma un sol radiante que escintila
e me redime con latente lume
deste longo vivir cheo de acedume.

NO SUSTRATO DOS TEMPOS

O ESPÍRITO DAS CITANIAS

"Oestrimnios" chámaos Rufo Avieno.
Adoraban a lús o sol e as augas.
Eran tribus agrícolas-gandeiras,
comerciaban cos pobos da Bretaña
e vivían nos cumes do Noroeste
en cabanas redondas e ovaladas.

Segundo Estrabón, tiñan por comida
o miúdo maínzo e pan de landras.
Sacrificaban bodes e cabalos
ás deidades denantes das batallas.

Como acontece a miúdo hoxe en día,
Estrabón escribiu cousas fantásticas:
que bebían cervexa en vez de viño
e ó seren unha raza ruda e bárbara,
en troques dos coidados á parida,
practicaban os homes a covada.

Pero antes xa escribira o gran Polibio
que Galicia é unha terra afortunada.
Os grabados rupestres xeométricos
e os contiosos achádegos nas mámoas
-armas de bronce, torques e vasillas-
confirman a súa gran puxanza,
aumentada ó chegaren os Saefes
coas ferreirías e a deusa Poemana,
que no castro de Lugo presidía
o culto ofiliático de Hallstatt.

Das tribus que poboaron o Fisterre,
deixounos Tolomeo fiel constancia
e, coma principal, destacou Plinio
ós Caporos de Lugo e Iría Flavia.

Portadores do liño e o centeo,
dos novos invasores a camada,
vencellada cos Saefes e os Oestrimnios,
marcou unha ditosa e nova etapa.

Pasaron longos séculos pero aínda
perduran nas vivencias e nas danzas
do noso pobo, fiel ós devanceiros,
o espírito imperante das citanias.

CANTAR DE CEGO

Escoiten o que pasou
nesta cidade sagrada
no catrocentos sesenta
durante as festas de Páscoa.

O pobo cristiano unido
en relixiosa xuntanza
estaba a canta-los himnos
triumfantes de acción de gracias
ó Señor resucitado
cando as traidoras armas
do usurpador Remismundo
alancaron sanguinarias
entre a moitedume atónita,
que contempla alporizada,
ante o bispo degolado,
como seu templo esborrallan.

Cinco décadas de paz,
por Hermerico encetadas,
nas que o pacífico arado
sustituíra as feras lanzas,
trocáronse en moura ruína,
lume, saqueos e bágoas.

Así empezou o devalo
dunha nación que agromaba,
asentada na irmandade
suevo-galaico-romana.

Así tronzo Remismundo
as conquistas do rei Franta
e a metrópoli lucense
voltou ó poder de Braga.

MUZA E ALMANZOR EN LUGO

Por máis veces que o intentaron,
Lucus Augusti romano,
non te puideron domear
os feroces mahometanos.

No setecentos catorce,
ás ordes dun Muza ousado,
matan xentes inocentes
e saquean os teus castros;
pero as mesnadas cristiás
firmes avanzan ó mando
do rei Alfonso Primeiro,
o Católico Asturiano,

e a ansiada paz reverdece
mentres que o bispo Odoario
reconstrúe esta cidade
pouco a pouco, paso a paso.

Setembro de novecentos
noventa e sete. O espanto
adónase da bisbarra
ante o tropel dos cabalos
invasores que se achegan
causando morte e estragos.

Eros, Fernando e Otón,
nobres condes esforzados,
convocan na catedral
a tódolos vasalos
e diante da Virxe xuran
morrer a feito loitando
denantes de se entregaren
á xefe dos mahometanos.

Os máis afoutos guerreiros,
da muralla no máis alto,
aceiradas frechas lanzan
contra o bereber ufano
incapaz de abrir un oco
no baluarte romano,
e o astuto Almanzor decide
mante-lo asedio, pensando
nunha fácil rendición
debida á fame e cansancio;
pero os lugueses indómitos
manteñen os mesmos azos
e a comenzos de novembro
o sarraceno, anoxado,
ordena finda-lo cerco
tras falar cos emisarios
que lle ofrecen, coma burla,
un bolo de pan e un año.

XUSTICIA POPULAR

Ó remate do século catorce
burgueses, bispos e feudais, de novo,
enceréllanse en liortas e batallas
que, coma sempre, sofre e paga o pobo.

O bispo Pedro López de Aguiar,
confesor de Don Pedro, faise o xordo
ós mandatos de Enrique das Mercedes.
Con Fernando de Castro vai de acordo
e, a pesar de morre-lo Xusticieiro,
el segue a dominar almas e corpos.

A plebe escravizada esgrime as fouces
contra tanto tributo, tanto imposto
e, ás ordes de María Castiñeira,
a vinganza florece en sangue e fogo.

Conseguirá escapa-lo bispo Pedro,
pero a morte sorprende o ó fiel mordomo
e as loitas continúan contra a Mitra,
destemidas e rexas, sen acougo.

En Lugo a violencia fai estragos.
Don Lope, o novo bispo, fica morto.
É o pobo desvalido e sen porvir
quen fai xusticia tras anos sen conto
de dominio feudal, de mansedume,
de vivir á miñoa, cheo de loito.

Lustros máis tarde, a causa popular
faise irmandiña e, con maiores folgos,
de María Castaña a sementeira
acadará vizosos novos froitos.

Agora son os nobres e os castelos
quen non resisten o furor teimoso
das mesnadas de Alonso de Lanzós,
Diego de Lemos e de Pedro Osorio.

FALSA VISION

O Espírito da Terra, da auténtica Galicia,
non está na ruindade de agarimo tinguída.
Non é sublevación para acada-lo poder
ou engana-lo pobo para servirse del.

Non podemos dicir que o conde Rodrigo
se sublevou en Lugo por puro patriotismo.
Aconteceu que estaba o rei Alfonso Sexto
loitando contra os mouros e, para o seu proveito,
quixo coroarse rei, facerse independente.

Non pretendeu, non, unha Galicia ceibe.
E tampouco Solís anceiaba librar
a auténtica Galicia do dominio central.

As teimudas paixóns, na cidade e na aldea,
manipularon sempre o Espírito da Terra
como está a acontecer hoxe en día
no comercio, nas artes e nas loitas políticas.

Mesmo Alfonso Raimúndez corouse en Compostela
e convertiu seu reino en feudo de Castela.

"Anguriada Penélope" "Galicia boi de palla"
chámana os seus poetas en vendo tanta mágoa.

Confunden o Espírito da nosa Terra enxebre
cos pulos maquiavélicos de repelentes vermes.

Falsa visión. Galicia, o Espírito da Terra,
é vivencia e linguaxe, luz e vizosas veigas,

o que sente o emigrante en lonxanas nacións,
o que poucos valoran no seu propio terrón.

VIRXE DOS OLLOS GRANDES

¿Por que imos dubidalo?
Puidera ser verdade
que viñeras a Lugo
como di Pallares.

¿Por que imos a negar
que serena pousaches
para o inspirado artista
con señorial semblante?

Perfecta de faccións,
Virxe dos Ollos Grandes,
no teu colo Xesús
non cansa de mirarte
e os anxos rebuldeiros
ó redor, exultantes,
oval coroa técenlle
á túa augusta imaxe.

No decorrer dos séculos
esa mirada suave
foi celme para eivados,
consello para abades,
forteza do rei Casto,
que che rende homenaxe,
e nume do rei Sabio,
cantor dos teus milagres.

Ós teus pés dona Urraca
ofrenda vasalaxe
e o santo de Mezonzo
compón e reza a Salve.
Odoario e San Froilán
nas antigas idades,
coma hoxe, proclamábante
doce nai de bondade.

Na barroca capela,
Virxe dos Ollos Grandes,
continúas a reinar
nas mentes e no sangue
con ese teu polícromo
ollar de maxestade.

SAN FROILÁN

Na catedral lucense ecoan
os gregorianos cánticos relixiosos

en louvor do Patrón,
o milagreiro San Froilán. E o pobo
axoéllanse diante das reliquias
do Santo con piadoso arroubo,
namentres os foguetes esfachícanse
na cúpula do ceo con grande estouro.

Santa Froila, no pétreo sartego,
verte bágoas de gozo
e as oracións dos fieis,
neste día outonal e venturoso,
soben ás bóvedas da vella sé
mesturadas co incenso, a modo.

Mil e cento cincuenta anos
hao que naceu o excelso patrono,
moi preto da muralla, no lugar
do regueiro dos Hortos.

Moitos soles e lúas
percorreron os ceos sen acougo
desque fiel á chamada do Evanxelio,
aprendido da santa nai no colo,
tripou congostras, páramos e chairas
rebordante de pulos apostólicos.
Nos corazóns aínda frotifican
con anovados folgos
o ensino do eremita medieval,
fundador de cenobios
en terras de León reconquistadas
ó invasor mouro.

Dende o altar, con carisma episcopal,
noso Patrón imparte bendicións e consolo,
presaxia paz, amor e irmandade.

A cidade de Lugo é un fervedoiro
de xentes que festexan San Froilán
e ata o seu compañeiro, o lobo,
cargado coas alforxas,
síntese fachendoso.

SAN ROQUE

Transcurriron douscentos longos anos
dende que, pola túa intercesión,
da cidade de Lugo a poboación
librou duns xermes víricos arcanos.

E para celebrar teu día, ufanos,
acompañan á leal Corporación
e ó Cabildo cada ano en procesión
ricos e pobres, cregos e paisanos.

Peregrino, co can e a calabaza,
no cume da capela ollas contento

as xentes algareiras e festeiras
namentres nos xardíns da meiga praza,
Montes, no pedestal, con grave acento,
dirixe para ti ledas muiñeiras.

AUGUSTA E SOLEMNE

Muralla romana do vello Conventus Iurídicus
noutroira sen par fortaleza vixía,
qué lonxe quedaron as loitas coas tribus
da anterga Galicia.

Amparo das fortes lexións que no castro
tramaban futuras fazañas guerreiras,
defensa vital da cultura de Lacio
en terras galegas,
ó longo de séculos viches altiva
o paso dos suevos, dos godos, os mouros
os loiros normandos e a gala rapina
dos nosos tesouros.

Aéreo paseo cargado de historia,
anelo que cingues o van da cidade
e gardas lembranzas de vellas memorias
de antigas idades,
ti es testemuño de sacros concilios,
do bispo Odoario, do Santo Froilán
da heróica María Castaña e dos irtos
señores feudais.

Xa formas conxunto coa nosa paisaxe
e no intre dos ventos, tornados e neves
calada resistes os feros embates
augusta e solemne.

REGALÍA DO ESPÍRITO

Parque de Lugo, evocador do antergo
castro sagrado onde os bardos druídas
salmodiaban os seus rezos panteístas
¡Que atalaia sen par de panorámicas!

De panorámicas solemnes, rexias,
enmarcadas por Pena Loira, Couso,
O Veral e O Picato maxestoso,
lindeiros de polícromas paisaxes.

Paisaxes merecentes dun Virxilio
para canta-las agras e restrebas,
os reflexos do sol nas carballeiras,
no Lavadoiro, no Mera e no pai Miño.

No pai Miño que viaxa farturento
e detense en Saamasas para ollar

a ponte nova, os prados de Orbazas,
os barrios de San Lázaro e da Ponte.

Da Ponte, anunciador puntual das festas
da exuberante primavera, vía
romana transitada por milicias
de invasores, labregos e romeiros.

Romeiros peregrinos a Santiago
que, nun breve descanso nas Arieiras,
fican varados ante tal beleza
ó contempla-la esbesta catedral.

Catedral incrustada na cidade,
castro sagrado, balconada aérea
a vixia-las vagoadas e arboredas,
regalía dos ollos e do espírito.

O PAZO DO CONCELLO

Dos lugueses orgullo, o pazo do Concello
acaba de cumprir dous séculos e medio.
Obra de Caaveiro e Fernando de Casas,
xurdiu vizoso e rexo con barroca fachada
na antiga Feira Vella e no solar donado
polo Marqués de Hombreiro, distinguido fidalgo.

O acolledor salón, a escalinata rexia,
os amplos soportais e a balconada pétrea
son vellos testemuños de acordoa relevantes,
de culturais xuntanzas e festas populares.

Os desfiles do Antroido con alegres comparsas,
os reis magos de oriente cargados de esperanzas,
o artificio do fogo nas festas do Patrón
e na Semana Santa as longas procesións
son lembranzas que viven, nos novos e nos vellos,
fundidas coa estrutura do pazo do Concello.

Con aire señorial, un día e outro día,
preside aconteceres da súa amada viala:
as verbenas nocturnas, os concertos da Banda,
xuntanzas políticas, folclores e charangas,
pícaros a xogar, paseos no Cantón...
De todo canto ocorre é fiel observador.

Dende o airoso torreón, no centro da cidade,
tamén olla o que pasa nos barrios e arrabaldes.
¡Que grande regalía, que orgulloso se sente
en vendo como medran, e o tráfico da xente!

O pazo do Concello ten verbas para todos
empregando a linguaxe das horas do reloxo.

O MUIÑO DA FERVEDOIRA

Esquecido no fondo dunha rega,
esborrállase o muiño fariñeiro
tradado pola couza no farneiro,
na buxa, na peneira, na moega.

Xa non se lembra da última fanega
de molaxe trocada en pan albeiro,
nin a frescura sente do regueiro
que á sús beira rápido escorrega.

Non deixa a mesta fraga ve-lo ceo
nin o solpor nin a brillante aurora
e, por veces, ecoa un longo ouveo.

O seu monótono treinar, noutrora,
invitaba a ruar e ó parrafeo
¡Que só e abandonado fica agora!

VIVENCIAS LUGUESAS

DOR E LOITO

A brisa vai e vén
Báteme nas meixelas e nas sens.
Co seu bater agarimoso e mol
purifícame a gorxa e os pulmóns
e anchéaseme o peito agradecido
tras días de calor infindo.

Unha treboada mínima arramplou
coa fogaxe. Duns noivos o tic, toc
resoa nas romboides pedras roxas.
A luz das xeométricas farolas
e o neón que se apaga e acende
proxéctanse nas pozas de auga lene,
nos encaixes de pedra, nos forxados
e nos brancos balcóns acristalados.

O silencio apodérase da noite
ata que o "expres" o rompe
con estridente silbato. Uns rapaces
pasan lixeiros. Nótase friaxe
e o reloxo da arcaica catedral
anuncia a primeira hora da mañá.
Torna por uns instantes o silencio;
a luz neón, encaixes pétreos,
a levián aura suave, intermitente,
que purifícame o sangue. De repente
unha ambulancia racha a paz
da rúa peatonal
porque namentras ésta "vive"
allea ás inquedanzas, impasible,

nun quinto andar está a morrer
unha meniña. Dan as tres
e encólleseme o peito cando escoito
uns acedos salaios, dor e loito.

MONICA

Cánto agarimo che tiñamos todos:
pais, irmás, familiares e veciños.
Qué doroso silencio ó redor
do teu anxelical corpo durmido,
perfumado por miles de claveis
e esperanzados rezos do máis íntimo.

Fúcheste moi noviña para o alén
para morar nos eidos dos espíritos;
con nós quedou a inesquecible dor
de ver qué inxusto foi o teu destiño,
qué pouco che durou a primavera
e o gozo de vivires entre amigos.

Unha calada procesión de xentes
acompañoute triste e paseniño
moi preto dos atallos que noutrora
tripabas, leda coma un asubío,
para ir á escola, ti tan estudiosa,
coñecedora do pracer dos libros.

No cume do agro láíase a nogueira
e as sebes verten bágoas fío a fío
nestas mañás cinsentas e orballadas,
porque botan de falta o teu sorriso
camiño do colexio coas amigas
e ó voltares ó lar cheo de agarimo.

Tan nova -doce abriles- qué enteireza
demostraches nos póstumos escritos,
diario dunha intensa curta vida,
exemplo de bondade e sacrificio...

Que non choremos, pides amorosa,
¿De que xeito podemos conseguilo?

SEMELLA UN SOÑO

As rúas rebordantes de xentío,
folclore, rechamantes vestimentas,
bandas de música e foguetes,

invítannos á festa.

Corpus Cristi. Ofrenda
do antigo Reino de Galicia
a Deus sacramentado.

Xornada santa, día de ledicia.

A luz inunda a vella catedral.
Bispos e autoridades, mesturados
co pobo, enrestran cánticos e rezos
-semella un soño- no idioma patrio.

Pasarán doce interminables meses
ata que a antiga capital do Reino
volva a falarlle a Deus con tal franqueza
na lingua dos galegos.

FALSO ESPELLISMO

Xullo-agosto, tempada estival,
reencontro do emigrante coa Terra
tras longos meses
de obrigada e dorosa ausencia.

Sol radiante, algarabía
da xente a pasear polas astreitas
e pétreas rúas. Meses de ilusión
e de agasallos, meses de festa
para os lugueses que se reencontran
cos irmáns ó voltaren á Terra.

Se fora para sempre...
¡Canto espellismo e falsas quimeras!

AMOR ESTIVAL

Praia fluvial. O Miño, embabiolado
ó contemplar tanta rapaza,
demórase e ofrécelles
a quentura estival. Nas súas augas,
mornas e agarimosas, as bañistas
entréganse algareiras e confiadas.

NOVOS FEITIZOS

Primavera outonal, fentos de cobre
nos lenzos da muralla. Os negrillos
vístense de amarelo. As noites medran
e despriguízanse os primeiros fríos.

O mercado arrecende a mazáns, noces,
castañas abadengas e racimos.
As rúas estalícanse contentas

nun ir e vir de mozos, mozas, libros.

Remataron as festas do Patrón
e a cidade xa ten novos feitizos.

CISMANDO

Nas seráns largacías do vrán
é un namoro pasear polo adarve
da vetusta muralla e ollar
do pai Miño a vizosa paisaxe,
abeneiros carballos e prados
que se miran nas augas lascivas
en contacto cos corpos bronceados
de fermosas rapazas garridas.

Na invernía, pasear polo adarve
e palpar a friaxe das neves
do lonxano Caurel e os Ancares
que no longo horizonte se perden,
é tamén unha fonda vivencia
que enraíza na miña lembranza
anceiosa de fúlxidas metas,
de abranguer imposibles, lonxanas.

Circular balconada sen fin,
o vetusto vixía romano
vai e vén sen cansancio e a modo
como un santo petrucio, cismando.

GALICIA É PAISAXE

Sei de moitas promesas e ditos
incumpridos ó longo dos anos.
Sei de xentes que dan noraboas,
parabéns e saúdos falsarios.
É verdade que trunfa a cobiza
e que existen milleiros de ananos.

Ousadía, desdeixo, intereses,
sangesugas, lambóns, desleigados...
Cánto fede na nosa Galicia
dende tempos remotos, lonxanos.

Non me extraña que certos poetas
entretexan lamentos e prantos,
que a denigren e clamen de cote
confundíndoa con tanto fillastro...

O solpor, a calor e os nubeiros,
as devesas, as chairas e os castros,
os picoutos, as veigas e as agras,
as pucharcas e os ledos regatos,

as sen par carballeiras e os soutos,
as saraibas, os tronos e raios...

¡Esa é a miña Galicia inmortal
noiva e nai rebordante de engados!

Amarelos de xestas e toxos,
verdes fortes, escuros e claros,
cor pizarra, granito e cereixa,
auras frescas, xeadas e orballo...

Regalía da vista e do espírito,
farturentas paisaxes e encantos...
iso é a Terra, a Galicia ancestral
que pretenden zuga-los ananos.